

NORGES HØYESTERETT

Den 13. januar 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Utgård og Stabel i

HR-2015-00063-U, (sak nr. 2014/2239), straffesak, anke over dom:

A (advokat Halvard Helle)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder straffutmåling ved uaktsom kjøring og brudd på hjelpeplikten etter å ha vært innblandet i trafikkuhell, samt tap av føreretten.
- (2) Hordaland politidistrikt tok 19. februar 2013 ut tiltale mot A for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3 og vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 12 første ledd første punktum. Grunnlaget for tiltalepost I som gjaldt vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3 var:

"Søndag 29. juli 2012 ca kl. 04.45 i høyre kjørefelt i Xtunellen i Y, kjørte han en sølvgrå Audi personbil, med kjennemerke 00000 uten å være tilstrekkelig hensynsfull, aktpågivende og varsom. Siktede kjørte gjentatte ganger tett opp til en Mitsubishi stasjonsvogn med kjennemerke 00000, som kjørte i venstre kjørefelt. Siktede kjørte til slutt i siden på Mitsubishien med stor kraft slik at fører av denne bilen, B, mistet kontrollen over kjøretøyet, traff fjellveggen i Xtunellen og tippet rundt flere ganger. B ble påført flere kuttskader i hodet som ble sydd og han ble kraftig forslått. Passasjerene i Mitsubishien, C og D, ble kraftig forslått og ble sykemeldt i to uker."

- (3) Grunnlaget for tiltalepost II som gjaldt vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 12 var:

"Etter hendelsen nærmere beskrevet under post I, unnlot siktede å stanse og hjelpe fører av 00000, B, og passasjerene, C og D."

- (4) Bergen tingrett avsa dom 29. august 2013 med slik domsslutning:

"1. A, født 00.00.1975, frifinnes for tiltalebeslutningens post I.

2. **A dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf § 12 første ledd første punktum til å betale en bot til Statskassen på kr. 10.000 – subsidiært fengsel i 20 – tyve – dager dersom boten ikke betales eller kan inndrives.**
  3. **Tap av førerett idømmes ikke.**
  4. **Saksomkostninger idømmes ikke."**
- (5) Etter anke fra påtalemyndigheten avsa Gulating lagmannsrett dom i saken 7. januar 2014, hvor A ble dømt i samsvar med tiltalebeslutningen til fengsel i 120 dager og tap av føreretten for alltid.
- (6) Ved Høyesteretts dom 7. mai 2014 ble lagmannsrettens dom opphevet som følge av saksbehandlingsfeil, fordi en av lagmannsrettens meddommere ble funnet å være inhabil.
- (7) Etter ny behandling avsa Gulating lagmannsrett dom 21. oktober 2014 med slik domsslutning:
- "1. **A, født 00.00.1975, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3 og vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 12 første ledd første punktum, sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til fengsel i 120 – etthundreogtyve – dager.**
  2. **Tap av førerett idømmes for alltid.**
  3. **Ansvar for sakskostnader idømmes ikke."**
- (8) Dommen er avsagt under dissens fra to meddommere som stemte for at straffen ble satt til fengsel i 90 dager.
- (9) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen og tapet av føreretten. Han har hovedsak gjort gjeldende:
- (10) Straffen er vesentlig for streng, både ut fra forholdene i den konkrete sak og på bakgrunn av rettspraksis i sammenlignbare saker. Straffen er blant annet betydelig høyere enn i saker der følgene har vært langt mer alvorlige. Det bør tillegges vekt i formildende retning at A meldte seg for politiet etter kort tid.
- (11) Hva gjelder tapet av føreretten er gjort gjeldende at det foreligger en kombinasjon av omstendigheter i denne saken som bør gi adgang til å sette ned tapstiden, og at tap av føreretten for alltid vil ramme A "urimelig hardt", jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 sjettede ledd. Det vises til at han rent faktisk har hatt førerkort etter at det ble levert tilbake til ham høsten 2012. Etter tapsforskriften § 1-4 tredje ledd skal dette i utgangspunktet tillegges vekt ved fastsettelse av tapstidens lengde, men ikke dersom det pådømte forhold kan gi grunnlag for flere års tap av førerett. Forskriften går her lenger i siktedes disfavør enn det lovens ordlyd gir grunnlag for. Videre bør det ved helhetsvurderingen tillegges vekt at A er yrkessjåfør og at han etter kort tid samme morgen ringte og meldte seg for politiet.
- (12) *Påtalemyndigheten* har gjort gjeldende at lagmannsrettens dom – både straffutmålingen og tapsfastsettelsen – er riktig.
- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten for ett av forholdene han ble domfelt for i lagmannsretten. Han har dermed ankerett til Høyesterett over reaksjonsfastsettelsen i den forstand at hans anke bare kan nektes fremmet dersom

ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum og SP artikkel 14 nr. 5. Ankenektelsen må i tilfelle begrunnes, jf. straffeprosessloven § 323 andre ledd andre punktum.

- (14) Lagmannsretten har lagt til grunn følgende forhold som bevist utover enhver rimelig tvil:

"Natt til søndag 29.7.2012 ca klokken 0445 kjørte B på E-39 fra Ø i retning Å med sin Mitsubishi Galant. Med i bilen hadde han C som satt i passasjeretset foran og D som satt i baksetet. Disse var begge beruset, og B skulle kjøre dem til sine bopeler etter nachspiel.

På samme tid kom tiltalte kjørende i en lånt Audi personbil. Med i bilen hadde han E og F. De kom kjørende fra en moske i Y sentrum der de hadde markert ramadan. Tiltalte skulle kjøre F hjem til hans bopel i Å.

Fra Ø i retning nord mot Å, går E-39 i tunnel gjennom X til XX. Det er to tunnellop med to filer i hver retning.

Like før inngangen til Xtunnelen i retning nord kjørte B i venstre kjørefelt. Tiltalte kom kjørende rett bak. De passerte begge vitnet G som kjørte i høyre kjørefelt. I følge G kjørte tiltalte tett inntil Bs bil, anslagsvis med en avstand på to-tre meter og med en hastighet på anslagsvis 90 km/t. Idet tiltalte hadde passert vitnet, 'kastet' tiltalte bilen over i høyre kjørefelt for deretter å akselerere opp på siden av Bs bil. I følge vitnet måtte vitnet bråbremse for ikke å kolliderer med tiltalte da tiltaltes bil plutselig kom over i vitnets/høyre kjørefelt.

Inne i tunnelen kjørte tiltalte side om side med B, og tiltalte begynte å presse Bs bil over mot tunnelveggen på venstre side ved at tiltalte la sin bil over midtlinjen mot venstre. Deretter vinglet/pendlet tiltalte bilen flere ganger sideveis mot Bs bil. B ble redd, og forsøkte å øke hastigheten noe for at bilen ikke skulle bli liggende ved siden av tiltaltes. Vitnet G har anslått at bilene tidvis lå anslagsvis 20-30 cm fra hverandre innover i tunnelen. Tiltalte presset på sin bil mot Bs, og traff bilen i siden. Bs bil ble ved dette skjøvet inn i tunnelveggen, hvorefter den ble kastet rundt på taket. I følge vitnet tippet bilen over på taket og roterte samtidig som den 'seilte' bortover kjørebanen inntil den ble liggende på taket.

Som følge av sammenstøtet mellom bilene, holdt tiltalte på å miste kontrollen over sin bil. Siden han hadde stor klaring mot tunnelveggen på høyre side, klarte han etter noe slingring å gjenopprette kontrollen. Tiltalte akselererte deretter kraftig i retning Å. Vitnet G har forklart at han så det kom mye eksos fra tiltaltes bil, noe som samsvarte med den kraftige akselereringen.

Sammenstøtet skjedde i utgangen av en venstresving og på begynnelsen av en lang rett strekning ca 600 meter inne i tunnelen, slik at tiltalte ved å se i speil eller snu seg kunne se ulykken i over én kilometers avstand gjennom tunnelen. Vitnet G har forklart at trafikkulykken medførte så mye lyd og lys/gnister at det var umulig at tiltalte og passasjerene i bilen ikke kunne ha sett eller hørt dette når de kjørte fra ulykkesstedet. At tiltalte forsto at det hadde skjedd noe alvorlig, bekreftes av hans medpassasjer E, som i lagmannsretten forklarte at han ropte 'stopp, stopp' til tiltalte når de forlot ulykkesstedet. E hadde sin oppmerksomhet vendt bakover mot F som satt i baksetet for å berolige ham, og har åpenbart sett lys/gnister fra ulykkesbilen idet den skled/rullet bortover vegbanen."

- (15) Det fremgår videre av lagmannsrettens dom at tiltalte kjørte F hjem til hans bopel i Å, og at han mellom klokken 0700 og 0730 ringte en bekjent i politiet og sa at han trodde politiet lette etter han. De avtalte slik at politiet deretter fikk kontakt med tiltalte.
- (16) Lagmannsretten fant at sammenstøtet ikke var voldt forsettlig, men at A handlet grovt uaktsomt og at hensikten var å skremme de som var i Bs bil. Som en mulig forklaring på As kjøreatferd viste lagmannsretten til at det under bevisførselen var blitt opplyst at vitnet D hadde vist fingeren mot tiltaltes bil.

- (17) Utvalget bemerker at vegtrafikkloven § 3 omfatter forhold av svært ulik alvorlighetsgrad og at straffutmålingen ved overtredelse av denne bestemmelsen i stor grad vil bero på de konkrete omstendighetene i saken. Sentralt i den foreliggende saken står at det dreide seg om en meget aggressiv kjøring over noe tid og dels inne i en tunnel, med et betydelig fare- og skadepotensiale. Det gjelder både da A kjørte etter B, da han la seg inn i høyre kjørefelt foran Berg og da han presset B inne i tunnelen. Skadepotensialet realiserte seg ved sammenstøtet i tunnelen. B hadde ingen mulighet til å unngå ulykken, hvor både han og passasjerene hans ble kraftig forslått. Etter utvalgets syn er det utvilsomt at As meget farlige kjøring måtte lede til ubetinget fengselsstraff. Bruddet på hjelpeplikten er dessuten en svært alvorlig overtredelse. Til tross for å ha forårsaket en alvorlig ulykke med stort skadepotensiale inne i en tunnel, forlot A stedet. Dette gir grunn til en markert skjerping av straffen, jf. også Rt. 2012 side 1326 avsnitt 20. At A meldte seg selv senere på morgenen, kan etter utvalgets syn ikke ha særlig betydning.
- (18) Utvalget finner det klart at det ikke er noe åpenbart misforhold mellom de straffbare forhold og straffutmålingen, jf. straffeprosessloven § 344.
- (19) Når det gjelder tapet av føreretten, følger det av vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd at dersom den som har førerrett blir ilagt straff, kan det i samme dom fastsettes tap av føreretten for en bestemt tid eller for alltid, dersom hensynet til trafikksikkerheten eller allmenne hensyn ellers krever det. Bestemmelsen i § 33 nr. 1 fjerde ledd lyder:
- "Retten til å føre førerkortpliktig motorvogn skal fratras for alltid dersom rettighetshaveren ved bruk av motorvogn har voldt eller medvirket til trafikkuhell og blir ilagt straff for å ha unnlatt å yte hjelp til noen som kom til skade ved uhellet, jf. § 12."**
- (20) At føreretten skal fratras for alltid ved brudd på vegtrafikkloven § 12 fremgår også av tapsforskriften § 2-4 første ledd.
- (21) Tapet av føreretten kan likevel settes kortere enn minstetiden dersom det ellers vil virke urimelig hardt og det foreligger særdeles formildende omstendigheter ved forholdet som ligger til grunn for tapet av førerrett, jf. § 33 nr. 1 sjette ledd. Det samme gjelder når andre helt spesielle grunner taler for å gå under minstetiden. For tilfeller hvor en med førerrett er funnet skyldig i overtredelse av bestemmelsen om stanse- og hjelpeplikt i § 12, er dette presisert i tapsforskriften § 2-4 annet ledd som lyder:
- "Føreretten kan fratras for kortere tid enn for alltid, dersom det foreligger særdeles formildende omstendigheter, jf. § 1-5 og vegtrafikkloven § 33 nr. 1 sjette ledd. Det foretas en totalvurdering med vekt bl.a. på graden av utvist skyld, skadelidtes medvirkning til uhellet, omfanget av skaden og om vedkommende kort tid etter uhellet ga melding til politiet om dette."**
- (22) Det følger av tapsforskriften § 1-4 at det ved fastsettelse av perioden for tap av førerrett skal legges vekt på om vedkommende har hatt førerkortet i sin besittelse i lengre tid etter handlingstidspunktet, dersom han ikke kan bebreides at førerkortet ikke har vært beslaglagt, og at lengre tids besittelse av førerkortet i utgangspunktet tilsier at tapsperioden fastsettes for et kortere tidsrom enn tilfellet vanligvis skulle tilsi, eventuelt at tap av førerrett ikke blir fastsatt. Dette gjelder likevel ikke dersom det pådømte forhold gir grunnlag for flere års tap av førerrett.
- (23) Lagmannsretten har vært kjent med omstendighetene som er nevnt i støtteskrivet og har

vurdert spørsmålet om redusert tapstid. Utvalget finner det klart at vilkårene i vegtrafikkloven § 33 nr. 1 sjette ledd for å redusere tapstiden ikke er oppfylt i dette tilfellet. Alt i alt virker det ikke urimelig hardt å ta fra A kjøreretten for alltid, omstendighetene ved kjøringen tatt i betraktning.

- (24) Utvalget finner det etter dette klart at anken ikke kan føre frem. Det dreier seg om en konkret sak som etter utvalgets syn heller ikke har prinsipiell betydning.
- (25) Anken blir etter dette ikke tillatt fremmet.
- (26) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken tillates ikke fremmet.

Karl Arne Utgård
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Riktig utskrift: